

Robert Ptak

Sprawozdanie z międzynarodowego symposium naukowego "Cywilizacja miłości Serca Jezusa : Kult Najśw. Serca Jezusa i społeczne idee o. Leona J. Dehona", Stadniki, 25 kwietnia 2015 roku

Symposium 19/1(28), 151-155

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sprawozdanie z międzynarodowego sympozjum naukowego
*Cywilizacja miłości Serca Jezusa. Kult Najśw. Serca Jezusa i społeczne
idee o. Leona J. Dehona*, Stadniki, 25 kwietnia 2015 roku

W sobotę, 25 kwietnia 2015 roku, w Wyższym Seminarium Misyjnym Księży Sercanów w Stadnikach odbyło się międzynarodowe sympozjum zatytułowane *Cywilizacja miłości Serca Jezusa. Kult Najśw. Serca Jezusa i społeczne idee o. Leona J. Dehona*. Jego współorganizatorami byli Sercański Ośrodek Krzewienia Kultu Najśw. Serca Pana Jezusa z Lublina oraz Duszpasterstwo Przedsiębiorców i Pracodawców „Talent” z Krakowa.

Uczestników spotkania przywitał rektor seminarium ks. dr Robert Ptak SCJ, nawiązując do przypadającej w bieżącym roku 250. rocznicy ustanowienia liturgicznego święta Najśw. Serca Jezusowego oraz 90. rocznicy śmierci założyciela księży sercanów, o. Leona Jana Dehona (1843-1925). Wśród uczestników sympozjum znaleźli się m.in.: prelegenci z kraju i zagranicy, księża i klerycy sercańscy, przedstawiciele innych zgromadzeń zakonnych i seminariów oraz osoby świeckie. W tematykę konferencji wprowadził zebranych prefekt studiów WSM ks. Przemysław Bukowski SCJ, nakreślając główne linie łączące tematykę religijną i społeczną zaproponowaną uczestnikom spotkania.

Pierwszy referat został przygotowany przez ks. prof. dra hab. Jana Walkusza z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i nosił tytuł *Kult Najświętszego Serca Jezusa jako reakcja na rewolucję francuską*. Ze względu na nieobecność autora prezentacji tego tematu dokonał ks. dr Eugeniusz Ziemann SCJ z Lublina. Historyczny rozwój kultu Najśw. Serca Jezusowego wiąże się m.in. z osobami św. Jana Eudesa oraz św. Małgorzaty Marii Alacoque. To dzięki ich dziełom i otrzymanym objawieniom zaczęła się dynamicznie rozwijać teologia Serca Jezusowego wraz z jej aspektem liturgicznym. Szczególnego znaczenia nabral ten rozwój w obliczu rewolucji francuskiej jako odpowiedź na antychrześcijańską i antykościelną

falę rozlewającą się w Europie. W tym klimacie kult Serca Jezusowego odznaczał się takimi elementami, jak ekspiacja, wynagrodzenie i miłość.

Drugi z prelegentów, ks. prof. dr hab. Bogdan Ferdek z Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, przedstawił temat *Zagadnienie kwestii społecznej w kulcie Najświętszego Serca Jezusa*. Wychodząc od encykliki *Haurietis aquas* papieża Piusa XII, przedstawił pojawiające się zarzuty wobec kultu Najśw. Serca Pana Jezusa. W opinii niektórych jest on „ciężarem i nie przynosi pożytku tym, którzy poświęcają wszystkie swoje siły, środki i czas dla upowszechniania chrześcijańskiej nauki społecznej”. Ten kult, wiązany nieraz z sentymentalizmem, wydaje się opozycyjny wobec chrześcijańskiej nauki społecznej. Tymczasem współczesny nam Benedykt XVI przypomina, że nauka społeczna Kościoła jest *cari-tas in veritate in re socialis*, czyli „głoszeniem prawdy miłości Chrystusa w społeczeństwie”. A zatem „miłość jest królewską drogą nauki społecznej Kościoła” i to ona ma być kluczem do rozwiązania kwestii społecznej również i dzisiaj.

Kolejnym prelegentem był ks. Juan José Arnáiz Ecker SCJ z Rzymu, który podzielił się swoimi poszukiwaniami skupionymi wokół tematu *Kwestia społeczna a kult Najśw. Serca Jezusa w nauczaniu o. L. Dehona*. Wśród członków Zgromadzenia Księży Sercanów powszechne jest przekonanie, że ich Założyciel szczególnie głęboko i intensywnie przeżywał swoje powołanie w dwóch łączących się ze sobą wymiarach: nabożeństwo do Najśw. Serca Jezusowego i zaangażowanie społeczne. Widać to wyraźnie w wypowiedziach, wystąpieniach i pismach Dehona. Jego idee rozwijają się i przebiegają różnymi nurtami. Najpierw skupia się on na figurze „społecznego królestwa Serca Jezusowego”, następnie pojawia się koncepcja „ludu”, a wreszcie jego myśli kierują się w stronę „chrześcijańskiej demokracji”. W zamierzeniach Dehona założone przez niego Zgromadzenie miało odzwierciedlać konieczne do uzdrowienia ówczesnego społeczeństwa francuskiego połączenie nabożeństwa do Serca Jezusowego z pełnym poświęcenia i służby zaangażowaniem społecznym.

Przed przerwą uczestnicy mieli okazję postawić kilka pytań prelegentom lub też podzielić się własnymi refleksjami na zaprezentowane tematy.

W sesji przedpołudniowej zostały zaprezentowane jeszcze dwa zagadnienia. Pierwsze z nich przedstawione przez ks. dra Gabriela Pisarka SCJ, ojca duchownego seminarium w Stadnikach, nosiło tytuł *Wkład o. L. Dehona w rozwój kultu Najświętszego Serca Jezusa*. Autor wskazał, że nabożeństwo do Najśw. Serca Jezusowego było dla o. Dehona kluczem do odkrycia istoty Boga, a więc tej niezgłębianej tajemnicy miłości Ojca do Syna w Duchu Świętym – miłości rozlewającej się na każdego człowieka i cały świat. To w tej tajemnicy o. Dehon odnajdował siły do swojej pracy apostołskiej i do powołania do życia zgromadzenia księży poświęconych Sercu Jezusowemu. Był przekonany, że wszelkie problemy społeczne, niesprawiedliwość i bieda mają swoje źródło w odrzuceniu przez ludzi „Bożego prawa miłości”. Oryginalność o. Dehona i jego wkład w rozwój kultu Serca Jezusowego polegają zatem na wskazaniu praktycznego zastosowania owego kultu w sprawach społecznych.

Drugie zagadnienie dotyczyło *Intronizacji Najświętszego Serca Jezusa na tle problematyki społecznej w Polsce w okresie dwudziestolecia międzywojennego*. Według autorki, dr Anny Gąsior z Tarnowa, kierunki rozwoju kultu Serca Jezusowego w tym okresie ukształtowały się pod wpływem dwóch ważnych czynników. Pierwszy to odzyskanie przez Polskę niepodległości po 123 latach nieistnienia na mapie Europy. Drugi to społeczne nauczanie papieży dotyczące bardzo trudnych kwestii robotniczych i socjalnych, które miały swoje odzwierciedlenie również w obszarze religijnym. W Polsce oddanie się i poświęcenie Najśw. Sercu Pana Jezusa wyrażało wdzięczność narodu za odzyskanie wolności i przeproszenie za przeszłe niewierności. Można mówić o swoistej „polskiej teologii wyzwolenia”, która budowanie pokoju i ładu społecznego opierała w tym czasie na kulcie Najśw. Serca Pana Jezusa.

Na zakończenie pierwszej części konferencji, w nawiązaniu do pytań zadawanych przez uczestników, miała miejsce dyskusja dotycząca przedstawionych wcześniej zagadnień.

Po przerwie obiadowej i adoracji eucharystycznej, o godz. 14.30 rozpoczęła się sesja popołudniowa. Znalazły się w niej dwie prezentacje oraz dyskusja panelowa. Najpierw ks. dr Eugeniusz Ziemann SCJ z Lublina przedstawił temat *Cywilizacja miłości i prawdy w nauczaniu*

papieży Pawła VI i Jana Pawła II. We wstępie prelegent podkreślił, że temat ten jest mocno zakorzeniony w nauczaniu II Soboru Watykańskiego. Po raz pierwszy określenia „cywilizacja miłości” użył Paweł VI w 1970 roku i wskazał na jej fundamentalne znaczenie w procesie budowania relacji międzyludzkich i międzynarodowych. Dla Jana Pawła II wyznacznikami tej cywilizacji były „zasady pierwszeństwa”: osoby przed rzeczą, etyki przed techniką, miłosierdzia przed sprawiedliwością, czyli zawsze bardziej „być” aniżeli „mieć”. Niestety, w naszych czasach coraz bardziej szerzy się cywilizacja śmierci. Stąd najlepszą odpowiedzią na nią jest kult Najśw. Serca Jezusowego, który wskazuje na źródło miłości, jakim jest sam Bóg, objawiający swoją miłość w swoim Synu, Jezusie Chrystusie.

Następnie ks. prof. dr hab. Janusz Królikowski z Tarnowa przedstawił główne punkty tematu *Kult Najświętszego Serca Jezusa szkołą polityki chrześcijańskiej*. Najpierw zwrócił uwagę na trudności pojawiające się w potocznym rozumieniu tego zagadnienia. Polityka nie kojarzy się dzisiaj z czymś pozytywnym, zwłaszcza z zaangażowaniem na rzecz dobra wspólnego. Dzisiejsza opinia publiczna zarzuca także chrześcijanom, że nie mają prawa mieszać się do spraw „tego świata”. Także łączenie kultu Najśw. Serca Jezusa ze spawami politycznymi czy społecznymi może wydawać się nieco dziwne ze względu na jego wewnętrzny, osobisty, a przede wszystkim religijny charakter. Serce Jezusa może się jednak stać szkołą polityki chrześcijańskiej, bo jak powiedział papież Paweł VI, jest ona „najwznioślejszą formą miłości”. W przekonaniu ks. Królikowskiego „Serce Jezusa jest osobową zasadą humanizmu otwartego na transcendencję, za którego pośrednictwem dokonuje się przemiana ludzkich dziejów i podnosi się poziom cywilizacyjny, zmierzając do ustanowienia w świecie cywilizacji miłości i prawdy”.

W ostatniej części sympozjum zatytułowanej *Jak dzisiaj realizować ideę cywilizacji miłości?* miała miejsce prezentacja działalności Duszpasterstwa Przedsiębiorców i Pracodawców. Przedstawił ją ks. Grzegorz Piątek SCJ z Krakowa i wskazał na specyfikę tego sercańskiego dzieła, odwołującego się w swoich korzeniach do społecznej działalności o. Dehona. Następnie usłyszeliśmy świadectwa trzech osób świeckich zaangażowa-

nych w tę działalność apostołsko-społeczną. Przykłady te pokazały, jak można poprzez działalność gospodarczą w praktyce realizować zasady katolickiej nauki społecznej.

Na zakończenie sympozjum głos zabrał ks. prowincjał dr Artur Sanec-ki SCJ. W słowach podsumowania wyraził wdzięczność organizatorom za podjęcie tak ciekawego i aktualnego tematu. Podziękował prelegentom za ich merytoryczny wkład, a uczestnikom za aktywne współtworzenie tego spotkania.

ks. Robert Ptak SCJ